

Motion till riksdagen 2005/06:Ub349

av **Christer Nylander och Marie Wahlgren (fp)**

Handlingsplan för bättre arbetsmiljö i förskola och skola

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en handlingsplan för att förbättra arbetsmiljön i förskolor och skolor.

Motivering

Skollokaler i svenska skolor är av mycket skiftande kvalitet. Det finns skolor som ger god arbetsmiljö för elever och lärare, men det finns också skolor som har dålig kvalitet och är dåligt anpassade för den verksamhet som bedrivs.

Hälften av alla rektorsområden som blivit undersökta av Arbetsmiljöverket får anmärkningar på arbetsmiljön. Problemen spänner över radon, mögel, andra allergener, buller och trängsel.

Per Kling på Arbetsmiljöinspektionen i Malmö har skrivit en rapport över arbetsmiljön i skolorna i Skåne åren 2000 och 2002. I rapporten nämns bland annat:

- Skyddsronderna ute på arbetsställena har en tendens att bli ”fastighetsunderhållsronder”. Ibland nämns brister i målningsunderhåll – färgen flagnar på väggen – i skyddsrondsprotokollen.
- Det är alltför ofta den tekniska avdelningen som ska lösa problem i arbetsmiljön.
- Endast ett begränsat antal kommuner har försökt lösa problemet på organisatorisk väg.
- På grund av organisatoriska problem tar det ofta lång tid att åtgärda brister.

Myndigheten för skolutveckling har i en skrift, Lärande och fysisk miljö, gjort en kunskapsöversikt om samspelet mellan den fysiska miljön i förskola och skola och lärandet. I rapporten kan man läsa om tjejer som vägrar gå på

Fel! Okänt namn på

toaletten. Man kan läsa om fuktskador och mögel i skollokalerna. Man kan läsa om buller, dålig belysning och dåliga möbler som skadar elevernas ryggar och man kan läsa om att skollokalerna inte är anpassade efter den moderna pedagogiken. Den situation som många av dagens lärare och elever lever i skulle inte accepteras på någon annan arbetsplats.

Arbetsmiljöverket har också uppmärksammat bullerproblemen i förskolan. I en rapport berättas om att bullret i flera skånska förskolor var långt större än vad som anses tillåtet för till exempel trafikbuller i bostadsområden. Bullernivån beskrevs i vissa fall som högre än det som uppstår vid hårdrockkonserter. Gränserna för buller i bostadsområden har satts med utgångspunkt från att barns förmåga till inlärning störs vid högre bullervärden. Det finns därför all anledning att ta problemen på allvar.

Resultaten från dessa och andra studier tyder på att dålig arbetsmiljö kan vara en del i förklaringen till att många elever missar kunskapsmålen. Skolresultaten blir sämre av att ventilationen inte fungerar, därför att då har man svårt att koncentrera sig. Resultaten blir sämre av att elever mår dåligt av en smutsig miljö. Resultaten blir sämre när duktiga lärare flyr från lärarrollen och den dåliga arbetsmiljön, och resultaten blir sämre i och med att lokalerna inte är anpassade efter den pedagogik som finns i skolan i dag.

Trots att problemen är kända har hälften av de 105 kommuner som svarat på en enkät om barns inomhusmiljö som Folkpartiet genomfört inte någon systematisk uppföljning eller undersökning av inomhusmiljön på skolor och förskolor. Skälen till att arbetet inte görs tillräckligt systematiskt kan vara många. Följande förklaring, från en av de tillfrågade, speglar situationen i många kommuner: ”Tyvärr har inte mycket gjorts från vår sida, inte systematisk tillsyn i alla fall, på grund av bristande resurser. I kommande verksamhetsplanering är det tyvärr också lågprioriterat. Vi har inte pengar och hinner inte med tillsynen med nuvarande personalstyrka. Tyvärr ser det nog likadant ut i många kommuner.”

Problemen kan inte avhjälpas enbart med åtgärder i själva byggnaderna. Buller och dålig luft måste också åtgärdas genom att studera verksamheten. För att ta ytterligare ett citat ur undersökningen: ”Vad som är ett stort problem från vårt perspektiv är att skolornas nya pedagogik inte stämmer överens med de gamla skolbyggnaderna. Elever sitter ofta och grupperbetar ute i korridorer eller i förråd. Det är miljöer som inte är anpassade för undervisning när det gäller ventilation och bullerdämpning.”

Det behövs därför ett lyft av den fysiska miljön i svensk skola. Det handlar om att ge fler elever chans att nå kunskapsmålen, att ge fler elever möjlighet att må bättre och det handlar om att markera skolans status i samhället.

Staten och kommunerna bör samlas kring en gemensam handlingsplan för förbättrad arbetsmiljön i förskolor och skolor. Regeringen bör ta initiativ till en sådan överenskommelse. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

En övergripande upprustning av förskolor och skolor skulle medföra ökade kostnader. Vi menar att en stor del av dessa kostnader kan täckas av att såväl stat som kommuner säljer fastigheter som inte används för att bedriva kärnverksamhet. Det måste vara en högt prioriterad uppgift för det offentliga att barn och ungdomar inte ska fara illa av dålig arbetsmiljö utan snarare få en

Fel! Okänt namn på

miljö som stimulerar och underlättar lärandet. Den uppgiften är så viktig att det, förutom rent ideologiska motiv, motiverar försäljning av till exempel statligt ägda konferensanläggningar eller fastigheter där lokaler hyrs ut till näringsverksamhet.

Stockholm den 1 oktober 2005

Christer Nylander (fp)

Marie Wahlgren (fp)